

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

6. Вирок Чернігівського районного суду Чернігівської області від 17 лютого 2023 року, судова справа № 748/1824/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109074116>
7. Вирок Ічнянського районного суду Чернігівської області від 26 квітня 2023 року, судова справа № 733/923/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110482776>
8. Вирок Макарівського районного суду Київської області від 20 квітня 2023 року, судова справа № 370/179/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110354341>

Ключові слова: докази, кримінальне процесуальне доказування, цифрова інформація, відкриті джерела, оцінка доказів.

Key words: evidence, criminal procedural proving, digital information, open sources, evaluation of evidence.

ХІМЧЕНКО ОЛЕКСІЙ СЕРГІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ПРОВІДНА РОЛЬ ПРОКУРАТУРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗАКОННОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

24 лютого 2022 року Указом № 64/2022 Президентом України був запроваджений воєнний стан у зв'язку із військовою агресією проти України [1]. Відповідна агресія стала причиною, в тому числі, і змін окремих положень норм Кримінального процесуального кодексу України. Так, наприклад, Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану» вніс суттєві зміни до статті 615 КПК України, серед яких необхідно виділити:

- можливість розпочинати досудове розслідування шляхом винесення постанови про початок досудового розслідування, без внесення даних до ЄРДР, в тому числі і прокурором, за умови внесення їх можливості до Єдиного реєстру досудових розслідувань при першій можливості;

- виконання окремих функцій судового контролю керівником органу прокуратури;

- зобов'язання прокурора вирішувати питання стосовно продовження тримання під вартою у випадку зупинення досудового розслідування, якщо відсутня об'єктивна можливість звернення до суду з обвинувальним актом. Зобов'язання в даному контексті свідчить про наявність повноважень стосовно прийняття постанови прокурором про тримання під вартою;

– серед суб'єктів, яким необхідно прокурору повідомляти про прийняті ним рішення, що становлять його додаткові/надзвичайні повноваження наявний, в тому числі, і прокурор вищого рівня [2].

Зазначені зміни до кримінального процесуального законодавства набравши законну силу, змінили нормативне регламентування вищевказаних положень, розширивши можливості і повноваження для правоохоронних органів, що з однієї сторони в розрізі засади законності свідчить про формування окремої форми здійснення досудового розслідування (так званий особливий режим), а з іншої свідчить про відчутне перебалансування запобіжників і гарантій кримінального процесу, які були досягнуті в цілому незначними за обсягом змінами до діючого кримінального процесуального законодавства.

Звісно виникає запитання стосовно відходу законодавця від сталої форми кримінального процесу і змагальності у сторону окремих ознак інквізиційності. Однак, відповідний крок законодавця був викликаний наявними загрозами як у суспільстві в загальному, так і можливими проблемами у сфері кримінальної юстиції, які б через відсутність оперативності у реалізації слідчим, дізнавачем, прокурором своїх повноважень на стадії досудового розслідування призвели б до явного не виконання завдань кримінального провадження, закріплених у статті 2 КПК.

Звертає на себе увагу, те що особливу роль у вказаних змінах законодавець надав прокурору, що пояснюється як функцією, яку він виконує на стадії досудового розслідування «нагляд за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство» [3], так і оперативною участю прокурора у здійсненні досудового розслідування в цілому, в якому прокуратура здійснює процесуальне керівництво.

Детальніше б хотілось розглянути положення стосовно виконання окремих функцій слідчого судді керівником органу прокуратури як в організаційному аспекті, так і у змістовному. Слідчий суддя – виконуючи функцію судового контролю є «арбітром», який для досягнення неупередженості у розгляді питань, що потребують його участі – є працівником органу, що здійснює правосуддя, і організаційно, структурно та відомчо не пов'язаний із суб'єктами кримінального процесу, які ініціюють перед слідчим суддею отримання санкції для застосування окремих кримінальних процесуальних засобів. Зрозуміло, що при визначенні прокурора, який буде виконувати функцію слідчого судді законодавець виходив з того, що покладання відповідних повноважень на прокурора, який здійснює процесуальне керівництво судовим розслідуванням, буде недоцільним через можливу його упередженість. Саме тому здійснення окремих повноважень слідчого судді були покладені на керівника органу прокуратури, який хоч адміністративно та організаційно і має зв'язок з прокурором, що здійснює процесуальне керівництво на досудовому розслідуванні, однак особисто не приймає участь у розслідуванні, що нівелює його можливу упередженість.

Змістовно ж ці зміни покладають на керівника органу прокуратури додаткові повноваження стосовно санкціонування реалізації окремих

високоінтрузивних кримінальних процесуальних засобів, надають йому право розсуду стосовно них. Що в цілому свідчить про розширення його повноважень в рамках функції прокуратури – нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. І по суті – про наділення керівника органу прокуратури таким напрямом кримінальної процесуальної діяльності як нагляд за законністю реалізації високоінтрузивних повноважень органами дізнання і досудового слідства.

Узагальнюючи, необхідно зауважити, що відповідні зміни законодавця свідчать про виключну роль прокурора на стадії досудового розслідування у реалізації законності. Адже, незважаючи на наявні військові, політичні, соціальні, економічні проблеми і загрози, а також на особисту небезпеку під час здійснення досудового розслідування прокурор залишається вірним своїй присязі та гідно виконує, не зважаючи на наявну небезпеку, завдання кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2023 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану : Закон України № 2111-IX від 3 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#n5>
3. Про прокуратуру : Закон України № 1697-VII від 14 жовтня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1697-18>

Ключові слова: прокуратура, зміни у КПК у зв'язку із військовою агресією, законність в умовах воєнного стану.

Key words: prosecutor's office, changes in the CPC in connection with military aggression, legality under martial law.

ШИШАЦЬКА ЮЛІЯ ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ КОНФІДЕНТІВ ДО НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Залучення конфідентів при проведенні НСРД відбувається у двох формах: як використання конфіденційної інформації, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва та як залучення осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Власне такі форми участі конфідентів підтверджуються як низкою наукових досліджень, так і численними матеріалами практики. Також слід пам'ятати, що саме

Трясов Данило Андрійович	
Цивільний позов у кримінальному провадженні	373
Філімонов Микита Володимирович	
Використання цифрової інформації з відкритих джерел у кримінальному процесуальному доказуванні: постановка проблеми	377
Хімченко Олексій Сергійович	
Провідна роль прокуратури у забезпеченні законності у кримінальному провадженні в період дії воєнного стану в Україні	380
Шишацька Юлія Олегівна	
Форми залучення конфідентів до негласних слідчих (розшукових) дій	382
Шугалевич Ігор Васильович	
Щодо питання обов'язковості (необхідності врахування) постанов колегії суддів Верховного Суду.	384
Якових Євген Володимирович	
Актуальні проблеми управління арештованим майном (активами) в рамках кримінального провадження	388
Михальчук Анна Миколаївна	
Скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період	391
Підсекція 2	
Кримінологічні особливості протидії злочинності в умовах воєнного стану	394
Дрьомін Віктор Миколайович	
Кримінальні правопорушення і покарання: «кореляція невідповідності».	394
Дикий Олег Вікторович,	
Осадчий Богдан Валерійович	
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем як корупційний злочин: теоретичний аспект.	397
Мандриченко Жанна Василівна	
Щодо деяких питань похідних кримінальних правопорушень і похідної злочинності на прикладі незаконного видобутку бурштину	400
Мельничук Тетяна Володимирівна	
Нелегальна транскордонна торгівля: «мули» та «мурахи» часів російської війни в Україні	403
Федчун Наталія Олександрівна	
Особливості детермінації необережних злочинів	405